

Sprawa, o której dotąd w Polsce głośno nie mówiono. POLSKA a ROSJA SOWIECKA

Polityka nasza jest najściślej pokojowa. Czego żądał od Polski Kopp, delegat Rosji Sowieckiej. Sprawa uznania S. S. S. R. Polska nie zamierza wtrącać się do Niemiec.

Komisja Spraw Zagranicznych.

Dzisiaj, dnia 16 b. m., o godz. 11 rozpoczęło się posiedzenie Sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych, pod przewodnictwem pos. Dębskiego (P. S. L. „Piaś”). W posiedzeniu wzięli udział: Minister Spraw Zagranicznych p. Roman Dmowski i wiceminister Spraw Zagranicznych p. dr. Marjan Seyda.

Do pierwszego punktu porządku dziennego, t. j. sprawy wyjaśnienia Rządu co do rokowań polsko-sowieckich zabrał głos Minister Spraw Zagranicznych p. Roman Dmowski, który przemówił w następujących słowach:

Przemówienie p. Ministra Dmowskiego.

Od objęcia przezemnie urzędu Ministra Spraw Zagranicznych po raz pierwszy mam zaszczyt spotkać się z szanownymi panami! Wyjaśnienie moje poprzedzam więc małym wstępem. Dążeniem moim jest, aby polityka zagraniczna państwa stanowiła zgodny, zamknięty w sobie system i aby wszystkie jej kroki były wynikiem konsekwentnym założeń ogólnych. W systemie polityki zagranicznej punktem wyjścia są dla mnie dwa fakty: pierwszy fakt ten, że od niedawna mamy granice uznane przez mocarstwa i kwestja granic przestała dla nas istnieć, a Polska jest państwem na ściśle określonym terytorjum. Drugi fakt, to nasze położenie wewnętrzne, w którym na pierwszym planie znajduje się potrzeba uzdrowienia naszego Skarbu.

Z tych dwóch założeń wychodząc, uważam, że polityka nasza musi być jak najściślej pokojową.

Wynika to już z faktu, że posiadamy uznane granice i mamy możliwość przez to prowadzenia polityki pokojowej. Chcąc zaś uzdrowić nasz Skarb, musimy dążyć do zachowania pokoju. Polityka nasza zagraniczna musi się opierać na następujących zasadach:

- 1) na poszanowaniu i jak najściślej przestrzeganiu traktatów;
- 2) na nieinterwencji w sprawy wewnętrzne sąsiadów i innych państw;
- 3) dążąc do jak najszybszego rozwinięcia naszych stosunków handlowych ze światem i ułożenia ekonomicznego współżycia z państwami.

W sprawach aktualnych uważam za konieczne stosować konsekwencje, wypływające z naszkicowanego powyżej ogólnego systemu polityki i to zarówno kiedy idzie o sprawę stosunków między Polską a Rzeczpospolitą Rosyjską, czy też o sprawę Kłajedy i inne.

Propozycje Koppa.

Przechodząc do sprawy konferencji z przedstawicielem Rzeczypospolitej Rosyjskiej, wysłanym do Warszawy, powiem niewiele, gdyż pertraktacje prowadził mój kolega p. Seyda z którym p. Kopp zaczął już poprzednio rozmowy.

Przedmiot rozmowy był dwójaki: 1) propozycje p. Koppa w zakresie wykonania Traktatu Ryskiego i 2) sprawa uznania zmian konstytucyjnych w Rzeczypospolitej Rosyjsko-Sowieckiej.

Z podstawowych założeń wynikało, że żądania p. Koppa musimy traktować ściśle jako sprawę wykonania Traktatu Ryskiego i jako punkty o charakterze ściśle ekonomicznym a nie politycznym. Tak je też traktowaliśmy, eliminując wszystkie momenty polityczne.

W sprawie uznania S. S. S. R.

Był już szereg naszych żądań poprzednio postawionych. Na trudności ze strony Sowieców natrafili punkt naszych żądań dotyczący założenia konsulatu polskiego w Tyflisie. Ponieważ sprawa

ta pod względem ekonomicznym nie jest jeszcze dla nas tak pilna i pilną stać się może dopiero po rozbudowie naszych międzynarodowych stosunków handlowych w rozmiarach o jakich poprzednio mówiłem, uważałem, po porozumieniu się z moim kolegą p. Seydą za stosowne na razie na ten punkt nie kłaść zbyt wielkiego nacisku i za tę koncesję zbyt drogo nie płacić.

Propozycje stawiane przez przedstawiciela sowieckiego miały cel par excellence polityczny i p. Kopp pragnął od nas otrzymać formułę ściśle polityczną. Na to nie mogliśmy się zgodzić, jak to zresztą konsekwentnie wypływa z naszkicowanych powyżej zasad ogólnych naszej polityki. Szczegóły samych rokowań przedstawi Panom p. Wiceminister Seyda, który te rokowania prowadził.

Jawne czy poufne.

Posel Rudziński (Wyzwolenie) zapytuje, czy obrady komisji mają być traktowane jako jawne czy jako poufne.

P. Minister Dmowski: To, co chcemy panom przedstawić nie jest tajemnicą i nie widzę potrzeby zastrzeżenia poufności.

Następnie zabrał głos p. Wiceminister Seyda, który ulżył następujących wyjaśnień:

Wyjaśnienia p. wiceministra Seydy.

Rozmowy, które ja względnie częściowo poseł polski w Moskwie p. Knoll, miałem z p. Koppem, podkreśliły od samego początku i w całym swym przebiegu zdecydowanie pokojowe intencje Polski i S. S. S. R.

P. Kopp podkreślił w następujący sposób cel swego przyjazdu: „z pośród niezrealizowanych postanowień Traktatu Ryskiego należy najbardziej ogólne ująć w układ tymczasowy, któryby objął kwestje następujące: 1) ogólne zasady układu handlowego, 2) sprecyzowanie kwestji tranzytu, zagwarantowanego art. 22 Traktatu, 3) plan rat i terminów spłaty 30 milionów rubli złotem, należących Polsce, 4) załatwienie wymiany personalnej z uwzględnieniem księży na liście polskiej. Przy punkcie drugim p. Kopp wystąpił z postulatem zapewnienia na rzecz tranzytu wszystkich dróg komunikacyjnych i zrzeczenie się przez Polskę zastrzeżenia traktatowego co do swobody w normowaniu warunków tranzytu dla towarów pochodzenia niemieckiego i austriackiego, uznając natomiast zastrzeżenia traktatowe co do przewozu materiału wojennego, z tem je jednakowoż by zastrzeżenia te nie były interpretowane w sensie rozszerzającym.

Odpowiedź Koppowi.

Z polskiej strony odpowiedziano, że możnaby się zgodzić na tego rodzaju układ tymczasowy tylko w charakterze planu zrealizowania Traktatu Ryskiego z podkreśleniem przytem, że wykonane muszą być wszystkie warunki Traktatu, a nie tylko wymienione przez p. Koppa. Godząc się na bezzwłoczne przystąpienie do pertraktacji handlowych i przyjmując do wiadomości oświadczenie p. Koppa w sprawie złota i wymiany personalnej oświadczyłem p. Koppowi w sprawie tranzytu że zastrzeżenia, dotyczące towarów pochodzenia niemieckiego i austriackiego, leżą raczej w sferze nieuregulowanych jeszcze stosunków handlowych polsko-niemieckich, oraz polsko-austriackich, nie zaś jednocześnie w sferze stosunków polsko-sowieckich. Całą techniczną stronę tranzytu powinna uregulować konwencja komunikacyjna. Zastrzeżenia, dotyczące materiału wojennego, nie wymagają komentarzy, skierowanych przeciwko rozszerzającej ich interpretacji, skoro Rząd Polski takiej interpretacji nie żąda.

P. Kopp w pierwszej zaraz rozmowie

nie nalegał na jaknajdalej idące sprecyzowanie zobowiązań tranzytowych, choćby stosunki w Niemczech rozwinęły się w sposób zdecydowany. Z polskiej strony odpowiedziano, że Rząd Polski traktuje sprawę tranzytu w myśl art. 22 Traktatu, jako sprawę ekonomiczną, do której nie zamierza mieszać względów natury politycznej. W dalszych konferencjach wykazało się, że dla Sowieców kwestja zgodzenia się Rządu na polityczną formułę sprawy tranzytowej była rzeczą bezwzględnie decydującą. Rząd Polski był gotów przystać na formułę zapewniającą obu stronom tranzyt w sposób rzeczowy na trwałych podstawach, ale nie mógł koncedować jakiegokolwiek formuły, traktującej sprawę tranzytu w oświetleniu politycznym. Tak samo stwierdzono z polskiej strony wyraźnie, że Polska nie zamierza mieszać się do spraw wewnętrznych Niemiec, że jednakowoż za zupełnie zbędne uważa składanie w myśl postulatów p. Koppa specjalnej w tej mierze deklaracji na ręce Rządu Sowieckiego podobnie jak nie wymaga jej od niego.

Polityczna formuła.

Gdy w sprawie politycznej formu-

ły sprawy tranzytowej do porozumienia nie doszło, mimo ogólnych pokojowych tendencji obu stron pertraktujących, pytałem w ostatniej rozmowie p. Koppa, czy nie należałoby załatwić innej przez niego poruszonych punktów. Kopp dał odpowiedź odmowną, zaznaczając, że wobec odpadnięcia tamtej kwestji inne sprawy straciły dla Rządu Sowieckiego charakter aktualny.

Z polskiej strony poruszono jeszcze sprawę trudności, jakie powstały w związku z projektowaniem przyjęcia przez Polskę do wiadomości notyfikowanego Rządowi Polskiemu przez Rząd Sowiecki przekształcenia czterech republik sowieckich w federację S. S. S. R. Deszło tu do porozumienia na podstawie usunięcia spornej kwestji konsulatu jenerałnego polskiego w Tyflisie, a niemieckiego w Gdańsku, póki jeszcze nie zawarto konwencji konsularnej; powstałyby natomiast zaraz konsulaty takie w Charkowie i Mińsku. Końcowa pertraktacja dotycząca uznania S. S. S. R. przelożono do Moskwy.

Rozmowy z p. Koppem miały charakter rzeczowy i pokojowy.

Wojsko wobec zamieszek wewnętrznych

Zarzuty niekonstytucyjności w świetle ustawy.

Tragedia krakowska postawiła przed nami w całej rozciągłości kwestje stosunku wojska do zamieszek wewnętrznych, kwestje czy ich tłumienie należy do powołania wojska.

Cofamy się wstecz do Ustawy Rządowej 3 Maja, w której artykule IV określono w sposób genralny, dotąd w niczem nieprzedawniony, stanowisko wojska w narodzie i państwie. Czytamy tam między innymi:

„Wojsko winne narodowi strzeżenie granic i spokojności powszechnej... Użyciem być może wojsko narodowe może... na pomoc prawu... gdyby kto egzekucji tego nie był posłusznym”.

Konstytucja 17 marca mówi o takim użyciu wojska w art. 123:

„Siła zbrojna może być użyta tylko na żądanie władzy cywilnej; przy ściśle zachowaniu ustaw, do usmierzania rozruchów lub przymusowego wykonania przepisów prawnych...”

Użycia wojska dla obrony „spokojności powszechnej” i „na pomoc prawu”,

ustalone konstytucją, należy do uznanych na całym świecie zadań wojsk. Odrzucić przeto należy twierdzenie, jakoby użycie wojska do stłumienia zamieszek wewnętrznych sprzeciwiało się jego właściwemu powołaniu i jako wojsko nie mogło być „narzędziem rządu partyjnego”.

Wojsko każdemu rządowi mu być posłuszne. Złamanie posłuszeństwa przez wojsko stawałoby sam byt państwa nad przepaścią. Wojsko wedle Ustawy Rządowej, powinno zostawić ciągle pod posłuszeństwem władzy wykonawczej.

I nie wolno mu uzależniać posłuszeństwa od tego, czy rząd jest partyjny czy niepartyjny i z jakiej wyszej partji.

Obowiązek wojska obrony spokojności i prawa na wezwanie władzy wykonawczej jest najcięższym obowiązkiem żołnierza, najcięższą stroną „woli stanu żołnierskiego” ale niemał przeto bezwarunkowym obowiązkiem.

B. cesarz Wilhelm zaczyna działać

PARYŻ, 16 listopada AW. Rezydencja b. cesarza Wilhelma w Doorn od czasu wyjazdu kronprinza niemieckiego do Niemiec stała się widownią niezwykle ożywionych debatów i konferencji. W ostatnim czasie przybywa do Doorn szeregi osób, które dla odwrócenia podejrzeń wysiadają z po-

ciągu na stacjach granicznych odbywając dalszą drogę w nocy samochodami. W Doorn ustawiono stację radio-telegraficzną, która komunikuje szczególnie z niemiecką stacją w Nauen. Wczoraj tą drogą b. cesarz otrzymał długie telegramy szyfrowane.

Żydów wydalają nawet z Bawarii.

60 rodzin żydowskich ma w Monachium. 16 listopada (PAU) Komisarz generalny Kahr zarządził przyspieszenie i rozszerzenie wydalania żydów, obywateli polskich z Bawarii. Dotychczas otrzymało rozkaz wyjazdu około 60-tu rodzin żydowskich, i to w przeciągu bardzo krótkiego czasu, w kilku wypadkach na-

ciągu 24 godzin opuścić kraj. Wydalanie następuje pod najbardziej blahymi pretekstami, jak np. najcięższa kara policyjna za niezapalenie latarki przy rowerze, jeżeli to nawet miało miejsce przed wstąpieniem do kraju, powoduje rozkaz wyjazdu.

Popierajcie przemysł polski!

Katastrofalny brak gotówki.

Depesza związku banków do min. skarbu.

bip. Na skutek katastrofalnego braku gotówki, przysługują i. o. z. b. w Polsce, w skład którego wchodzi pp. dyrektorzy Zand, Szulborski i Legis wysłało w dniu wczorajszym w południe następującą treść depeszy do ministra skarbu:

„Wobec katastrofalnego braku go-

tówki, proponujemy natychmiastowe zniesienie ograniczenia czasu obiegu czeków i dopuszczenie wielokrotnych zwr. ze stałą opłatą stempłową zamiast stu mk., dziesięć tys. mk.

Żądamy natychmiastowego wprowadzenia izby rozrachunkowej.

Unormowanie płac dozorców w Łodzi przez ministerjalną komisję

W związku z zatargami na tle ekonomicznym jakie ostatnimi czasy mają miejsce pomiędzy właścicielami nieruchomości a dozorcami w Łodzi powodując częste strajki dozorców, w dniu wczorajszym odbyła się w inspektoracie pracy konferencja międzyministerjalna, celem unormowania płac i wzajemnych stosunków pomiędzy właścicielami nieruchomości a dozorcami. Zaznaczyć wypada, że pomimo zaproszenia, właściciele nieruchomości nie stawili się na konferencję, wobec czego komisja działająca na zasadzie odnośnych ustaw unormowała płace dozorców i wzajemny stosunek jak następuje:

Postanowienia z dnia 13 listopada 1923 r. Międzyministerjalnej Komisji Rozjemczej powołanej przez Min. Pracy i Op. Społ. decyzją z dnia 2 listopada 1923 r. na zasadzie artykułu I i 2 Ust. z dnia 16 maja 1922 r. w przedmiocie powoływania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej celem załatwiania zatargów zbiorowych między właścicielami nieruchomości a dozorcami do ustalenia warunków płacy i pracy dozorców domowych.

1. Płace dozorców domowych wynoszą:

Dla dozorcey domu I kat. mk. jeden milion tygodniowo, II kat. 750000 mk. III kat. 500.000 mk. IV kat. 300000 i V kat. 150000 mk.

2. Rozwiązanie stosunku służbowe-

go w drodze normalnej, może nastąpić za trzymiesięcznym wypowiedzeniem uskutecznionem w pierwszym tygodniu miesiąca.

O ile dozorca zaniadbuje obowiązki lub wogóle ich nie wykonywa, lub zaś zachodzą inne przyczyny uzasadniające jednostronne zerwanie umowy najmu, wówczas właściciel nieruchomości ma prawo zwrócić się o rozwiązanie stosunku służbowego do Komisji Rozjemczej, w trybie przewidzianym w art. 4 Ust. z dnia 16 maja 1922 r., bez potrzeby zachowania wyżej wspomnianego terminu wypowiedzenia.

3. W domach gdzie pompowanie wody odbywa się ręcznie, wówczas do wykonywania wspomnianej czynności bez oddzielnego wynagrodzenia ustalonego na zasadzie wzajemnego porozumienia się z właścicielem domu, dozorca domu nie jest zobowiązany.

4. Podział domów na kategorie oraz pozostałe warunki pracy, ustalone przez Nadzwyczajną Komisję Rozjemczą dnia 29 listopada 1922 r. zachowują nadal swą moc.

5. Postanowienie powyższe obowiązuje od dnia 12 listopada 1923 r. do dnia 15 stycznia 1924 r. włącznie. Przewodniczący Komisji: przedstawiciel Min. Pr. i Op. Społ. Włodzimierz Wojtkiewicz, przedstaw. Min. Spraw Wewn. Kazimierz Janiszewski, przedstawiciel Min. Sprawiedl. dr. Rudolf Jackowski.

Z Sądów.

Zabójstwo za śliwki.

pap. Sąd Okręgowy w Łodzi rozpatrywał onegdaj sprawę Karola Jansza, właściciela majątku Osiny, oskarżonego o zabójstwo Józefa Dominiczaka.

Przewodniczył sędzia Wyżnikiewicz w asystencji sędziów Wilkowskiego i Daliga.

Oskarżał prok. F. Fajt, bronił moc. Opaliński.

Z aktu oskarżenia i z zeznań świadków dowiadujemy się, iż nad ranem dnia 15 września 1921 r. w pobliżu sadu właściciela majątku Osiny, gm. Dmosin pow. Brzezińskiego Karola Jansza znaleziono zwłoki 19 letniego mieszkańca wsi Osiny, Józefa Dominiczaka.

Ogledziny sądowo-lekarskie na miejscu wykazały na trupie ślady kilkunastu ran.

Koło trupa leżały rozsypane śliwki które widocznie rozsypany się z koszu smarłego, gdyż znaleziono za koszem jeszcze kilka takich śliwek, po-

chodzących z sadu Karola Jansza.

Śmierć nastąpiła wskutek wystrzału z broni palnej, nabój której zawierał śrutę, z odległości około 20 kroków.

Wystrzałem były uszkodzone płuca i serce i na skutek tych uszkodzeń nastąpiła śmierć.

Karol Jansz zeznaje, iż miejscowi, chłopcy nadechdzili po nocach tego ogrodu i nawet wynajętych czterech stróżów nie mogło ustrzec od kradzieży owoców.

W roku 1921 po powrocie syna Karola Jansza młodszego, zaczął ten ostatni sam pilnować ogrodu swego ojca, chodząc nocą z dubeltówką której nikomu nigdy nie oddawał.

Raz trafiło się, że użył broni, strzelając do uciekających z ogrodu chłopaków, którzy widząc zdecydowaną postawę młodego Karola Jansza obawiając się go, zaprzestali kradzieży w ogrodzie.

Nocą na 15 września około godz. 3

w nocy stróż Józef Kordjalik pilnując wyłącznie podwórza i któremu był zabroniony dostęp do sadu usłyszał wystrzał.

Kordjalik zeznaje iż za jakąś godzinę wyszli Janszowie z domu.

W trakcie zapytania się starego Jansza czy jest koniom obrok dany nadszedł do niego szwagier Jansza Nowicki. Jansz z Kordjalikiem udali się do stajni a młody z Nowickim pozostali na miejscu. Około godz. 5 młody Jansz przyszedł zamknąć stajnię i idąc do domu razem z Kordjalikiem, zapytał się go czy nie słyszał wystrzału. Na zapytanie się z kolei tego dlaczego się o to pyta, objaśnił go młody Jansz, iż w ogrodzie leży ranny, który mało się rusza i polecił mu pójść do sołtyza.

Na przewodzie sądowym oskarżony do winy się nie przyznał i starał się zważyć winę na Nowakowskiego.

Około 20 świadków ze strony obrony zeznawało na korzyść oskarżonego. Jednego z nich Józefa Kordjalika pościągnał prok. do odpowiedzialności za składanie fałszywych zeznań.

Ukończeniu postępowania dowodowego zabrał głos prokurator F. Fajt, który w swoim przemówieniu podkreślił sprzeczne zeznania oskarżonego i świadków obrony i analizując fakty przyszedł do wniosku, że sprawcą zabójstwa Dominiczaka mógł być tylko podsądny Karol Jansz.

Świetnej argumentacji prokuratora nie zdołał osłabić obrońca oskarżonego twierdzeniem, że wina nie została udowodniona, a sprawcą zabójstwa była inna osoba najprawdopodobniej Nowakowski.

Sąd po godzinnej naradzie ogłosił wyrok skazujący Karola Jansza z art. 459 K.K. za zabójstwo przy przekroczeniu obrony osobistej na najwyższą karę jednego roku twierdzy.

Jedyna waluta polska dla polskiej części G. Śląska.

Dowiadujemy się, że Min. Skarbu porozumiewa się z radą wojewódzką śląską w sprawie wprowadzenia waluty polskiej na polskiej części Górnego Śląska, wchodzącego w skład województwa śląskiego, jako waluty jedynie obowiązującej. Chodzi tu o ostateczne usunięcie terminów „waluta niemiecka” i „waluta Rzeszy” używanych w ustawach i rozporządzeniach obowiązujących na terenie górnośląskiej części województwa. Terminy: „marka” i „marka niemiecka” należy rozumieć „marka polska”. Wszelkie wymieniane w rozporządzeniach i w ustawach sumy pieniężne w markach niemieckich od chwili podpisania przez ministra skarbu rozporządzenia w sprawie przejścia na walutę polską na wyżej wymienionych obszarach należy rozumieć jako sumy w markach polskich o równej nominalnej wartości.

Herbatka u Handlowców. Stowarzyszenie Handlowców Polskich Piotrkowska 108, urządza w niedzielę da. 18 b. m. o godz. 5-jej po południu herbatkę towarzyską z powtórzeniem programu „Dożynki” dla swych członków i ich rodzin.

pap) Strajkujący szewcy zwracają się do związków zawod. o poparcie ich akcji. — W dniu wczorajszym tłumnie zebrani pra-

cownicy szewscy w lokalu OKZZ (Dzielnica 50) w bardzo podnieconym nastroju debatowali nad wytworzoną sytuacją strajkową i widokami zrealizowania ich postulatów przez ociągających się dotąd majstrów.

Po obszernej dyskusji uchwalono jednogłośnie rezolucję, którą postanowiono wysłać do wszystkich związków zawodowych.

Związek Zawodowy Robotników przemysłu skórzanego, oddział w Łodzi, zwraca się do Komisji Związków Zawodowych w Łodzi z prośbą o poparcie go w akcji strajkowej, tak moralnie jak i materialnie.

Z powodu przeciągania się strajku (w niektórych sekcjach strajk trwa już cztery tygodnie) robotnicy danego związku, zwłaszcza najbardziej znajdujący się bardzo ciężkich warunkach materialnych, Wobec tego Związek prosi o przyświecie w miarę możliwości z materialną pomocą.

Teatr, muzyka i sztuka

Teatr Miejski w Łodzi

ul. Cegielniana 68.

Dzisiaj, wieczorem powtórzenie wczorajszej premiery p.t. „Szalona dziewczyna”. Po południu o godz. 4-jej „Dziady” — dla szkół.

Teatr Popularny

ul. Ogrodowa 18.

Dzisiaj, w sobotę 17 bm. o godz. 4 pp. dla młodzieży po cenach zmniejszonych, 4 akt sztuka p.t. „Popychadło”. Wiecz. o godz. 8.15, arcyzbawna 5 akt. komedia T. Brandona „Ciotka Karola”.

W niedzielę 18 bm. o godz. 3.15 po poł. odegranym będzie wodewil ze śpiewami i tańcami w 4 aktach p. t. „Stare Miasto”. Wieczorem o godz. 8.15 „Ciotka Karola”.

Komunikaty.

Hurtownia Spółdzielcza „Rozwój”

Radwańska 1

otrzymała dla członków przydział spirytywny leczniczego (Sieradzki).

Odczyty Dr. M. Orłowicza w Tow. Krajoznawczem.

W najbliższą niedzielę 18 listopada Towarzystwo Krajoznawcze (Al. Kościuszki Nr 17) urządza dla członków i wprowadzonych gości dwa odczyty krajoznawcze, które wygłosi Dr. Mieczysław Orłowicz, znany turysta i pisarz krajoznawczy, a mianowicie o godz. 12 w południe o „Huculacze” oraz o godz. 4 i pół po poł. „Województwo Pomorskie i jego zabytki”.

Odczyty będą ilustrowane pięknymi przezroczkami.

Ruch wydawniczy

„Kalendarz Rolnika Polskiego” na rok 1924 wyszedł pod redakcją i nakładem Sp. Akc. Eksploatacji Soli potasowych, Zawiera: Kalendarium, znakomite artykuły o nawozach sztucznych, poradnik i terminarz używania nawozów sztucznych, obszerny dział informacyjny (ustawy, podatki i t. d.) i dział beletrystyczny dla rozrywki czytelników. Cena mk. 168 tysięcy. Do nabycia w każdej księgarni.

ZARÓWKI OSRAM
kupuje i używa cały świat

OSRAM NITRA

OSRAM musi być na żarówce.

Ajencja Wschodnia-Oddział w Łodzi, Traugutta 6, tel. 21-50

niniejszym zawiadamia, że otworzyła **WYDZIAŁ OGŁOSZENI**, który przyjmuje ogłoszenia do wszystkich pism krajowych i zagranicznych po cenach redakcyjnych.

W Ajencji Wschodniej można abonować wszystkie **przedgielny, gielny i pogielny** walutowe, akcyjne i towarowe, krajowe i zagraniczne.

Po europejsku zorganizowany wydział ekonomiczny daje gwarancje szybkiego informowania abonentów o kursach giełdowych.

Polecamy abonament „**Codziennych Wiadomości Ekonomicznych**“, które zawierają giełdy i sprawozdania z rynków handlowych całego świata „C. W. E.“ dostarczamy abonamentom o godz. 8-ej rano. Notowania giełdowe nadajemy telefonem i rozsyłamy cedulki.

Dzisiaj premiera!

Clou sezonu!

Dwie serie - 12 aktów jednocześnie!

„UMIERAJĄCE NARODY”

Dzieje ludzkości urodzonej z krwi i łez wojny wszechświatowej.

W roli głównej urocza rodaczka nasza

Helena Makowska

Barwne wypadki tej czarującej powieści, rzucone na tło przepięknej natury i odtworzone przez wybitnych artystów pod kierownictwem przedziwnie subtelnej i pełnej smaku reżyserji — ogarniają całokształt tragedji losów ludzkości, dają w idealny zarys wszystkich wstrząśnień duszy narodów zwyciężonych, pogromionych, umierających i wskrzeszonych do życia na nowo, malują cierpienia i radości indywidualne dusz prostych i wielkich na tle powszechnego życia.

Mimo olbrzymich kosztów postanowiliśmy ze względów artystycznych wyświetlać dwie serie w jednym programie.

Utworki muzyczne w wykonaniu orkiestry symfonicznej.

Państwowa Fabryka Związków Azotowych

w Chorzowie Wojew. Śląskie zawiadamia o podjęciu produkcji amoniaku skroplonego we flaszkach stalowych

— ORAZ — wody amoniakowej 18—25%—owe

Oferty i warunki dostawy na żądanie przesyłają: Dyr. Państw. Fabr. Zw. Azotowych, Chorzów (G. Śląsk) Warszawskie biuro P. F. Z. A., Warszawa, Krak. Przemysłowe Nr. 17.

Dr. Prybalski

Choroby skórne włosów wenerycznych i moczopłciowych
Leczenie światłem (Lampa Kwarcova) i promieniami Roentgena od 9-11, 4-8, od 3-5 dla pań Zawadzka 28 i 2 W. U. Z. 13 XII 23 tel. 25—38.

Kupię

pianino w dobrym stanie na dogodnych warunkach oferty w Kur. Łódz. pod „Pianino”.

Surowice i Szczepionki

Przeciwróżycowa, Przeciwróżowa, przeciw cholerze u drobiu, bieguncie, pomorowi, posocznicowemu zapaleniu płuc, nosaciznie u psów oraz wszelkim zarazom dla trzody chlewnej, koni, drobiu i psów, wyrobu Instytutu Hungaria Szerummuevek R. K. w Budapeszcie posiada stale na składzie

Dom Handlowy

Drozdowski i S-ka
Warszawa—Nowo-Senatorska 10. tel. 73-37
Łódź,—Piotrkowska 99 III. p. tel. 6 02.

Dr. med. P. BRAUN

Poludniowa 28
Specjalista Chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych. Przyjmuje 8 i pół do 10 i pół, 1-2; 5-8 panie 4-5. W. U. Z. nr. 281.10. XII 23 11020—10

Dr. med. H. LUBIĆ

Cegielniana 43
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych. Leczenie szt. słońcem wykownem. Przyjmuje od 11-1 i 5-8 Dla pań oddzielna poczekalnia.

Dr. med. DUTKIEWICZ

Ordynator Szpitala Miejskiego dla chorób skórnych i wenerycznych
Piotrkowska 50
Przyjmuje od 10-11 i pół rano i od 4-7 p. p. w niedziele i święta od 9-1 w poł.

Dr. Rózaner

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe Leczenie sztucznie słońcem górskim.
— DZIELNA 29 —
Przyjmuje od 8-10 i pół i od 4-8.

OKAZJA

Sprzedaje się eleganckie urządzenie pierwszorzędnej restauracji z 4 pokojów. Duża ilość luster. Wiadomość w Dystylarni W-go M. Łuba Plac Wolności Nr. 5.

Pracownia fartuchów

i koszul męskich oraz
TKALNIA
ręczna płócien
Józefa Haiek
Łódź, Piotrkowska 273.
POLECA: płótna własnego wyrobu fartuchy i halki w najrozmaitszych fasonach.
Specjalność: purpur i fartuchy.
Sprzedaż hurtowa.

Gotówka

na dyskonto pierwszorzędnych wksli poszukiwana. Płace bardzo wysoki procent. Oferty pod „Wysoki procent“ do administracji „Kurjera Łódzkiego”.

„Sklep Bławatny”

Towarzystwo Współdzielcze z odp. ud. w Łodzi ul. Andrzeja 3, tel. 1495

ODDZIAŁ W TARNOPOLU

ul. Gołuchowskiego 9.
Poleca na sezon jesienny wyborowej jakości:

szewioty mundurkowe, kamgery na ubrania męskie, gabardiny kostjumowe, popeliny, sukna, zamsze, welury, cęgi, trikotiny, płótna białe, pocielowe, barczony, flanelo, podszewki i t. p.

Pierwszorzędne źródło dla Stowarz. i Kooperatyw — którym udziela się kredytu. — Reprezentacja firmy —

„KILIM POLSKI”
Ceny bardzo przystępne.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Po 5000 mk. za wyraz. Dla poszukujących pracy mk. 3.000 za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie 50 000.

Nauka i wychowanie

Doświadczony korepetytor udziela lekcji i przysposabia do egzaminów pojedynczo i grupami. Ceny przystępne. ul. Olówna 9. m. 8.
Nauczycielka śpiewu solowego udziela lekcji ul. Napiórkowskiego Nr. 40 m. 7.

Nauczycielka z wyzn. dyplomem paryskim, osoba z towarzysstwa, mężatka udzieli 3-godzinny lekcji gruntownego, wykładowego jezy. polskiego lub francuskiego. Oferty do Red. „Kur. Łódzkiego” sub. „Ogł. Towarzystwa”. 564-2

Matematyki dla uczniom niedolnych w krótkim czasie. Piotrkowska 164 m. 5 nauczyciel

Kupno i sprzedaż.

Mebel sprzedaje specjalne stołowe, kuchenne szafy, łóżka, krzesła wiedeńskie oraz kupuje meble używane. Przejrzeliście Piotrkowska 108

Mebel. kanapy otomany sprzedaje stolarnia Orła Nr. 23. 251 3

Do sprzedania biuro kregielkowy ul. Konstantynowska 11, Restauracja 269-17

Encyklopedję niustrowaną Orgelbranda oraz dywan sprzedam. Piotrkowska 120 m. 11.

Kupuję płace 200 proc. drożej za złoto, srebro, brylanty, zęby sztuczne, garderobę oraz szale czarne. Zachodnia 32 poprzeczna oficyjna m. 15 L. Miłoch. 2003

Króle rasowe kupię oferty majątek „Tworzyjanki” poczta Brzeziny 71-7

Kupię fortepian i pianino. Oferty z ceną do redakcji pod „Fortepian”. 272-17

Posady i prace.

Poszukiwano.

Krawcowa poszukuje szycia prywatnie Odańska 21 m. 6.

Przewieziona do gospodarstwa potrzebna na stałe. Brzezińska 118 m. 2 Kozłowska.

Zaofiarowane.

Ofiaruję do potrzeb biurowych potrzebny. Skorupki 3 Czeltnia.

Technik - dentysta obeznany w technicznych operacyjnych i technicznych poszukuje posady w tym charakterze Oferty do K. Ł. pod „L. Z.” 26-17

Lokale i mieszkania

Do wynajęcia pokój wspólny dla mężczyzny Płac Wolności 2 parter. 270-17

Maszynę w dobrym stanie oddam w zamian za odstąpienie mi pokoju oferty do admin. „Kurj. Łódz.” sub „Maszyna”

Różne

Kuszerka Drzymałowa powróciła Piotrkowska 223 m. 25. 2350

Pozew Edukacyjny. Sąd Biskupi Łódźki w sprawie o unieważnienie małżeństwa Stanisława i Małgorzaty Bekcińskich małżonków Wiśniewskich na mocy decyzji Sądu Biskupiego Łódzkiego w dniu 10 listopada 1923 r. zapadłej, wzywa Stanisława Wiśniewskiego, z pobytu niewiadomego, aby w dniu 12 grudnia 1923 r. o godz. 11-ej stawiał się osobiście w charakterze pozwanego w Sądzie Biskupim w Łodzi (ul. Piotrkowska 110.), pod zagrożeniem, że jeżeli wspomniany Stanisław Wiśniewski w terminie wyżej oznaczonym nie stawi się za nieposłusznego prawu (contumax) uznany zostanie, i od wyroku jaki po zaocznym przeprowadzeniu sprawy zapadnie, prawo apelacji służyć mu nie będzie. Łódź, dnia 13 listopada 1923 roku Oficjal. Ks. Dr. Jan Bączek.

Notariusz Sądu Ks. Józef Dzioba.

Zagubione dowody Michał Nuszkiewicz zgubił paszport polski wydany w Choczu powiat Kałki ul. Dąbrowska 54.